

ที่ยาวใต้

จิตรกรรมวัดพุทธภูมิ : ภูมิศานามรเพื่อสุขภาพ

พิเศษรู้ เบียร์กลิน

สถานที่ : วัดพุทธภูมิ

ที่ตั้ง : ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ได้รับวิสุงคามสีมา กว้าง 40 เมตร ยาว 80 เมตรทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้

ยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2523

จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ทางภาคใต้สุดของประเทศไทย เป็นจังหวัดชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านคือประเทศมาเลเซีย และเป็นจังหวัดเดียวในภาคใต้ที่ไม่มีอาณาเขตติดชายทะเล มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 1,039 กิโลเมตร ณ บริเวณใจกลางเมืองนั้นเป็นสถานที่ตั้งของพระอารามหลวงชั้นตรี นาม “วัดพุทธภูมิ”

วัดพุทธภูมิ มีบริเวณติดถนนรวมทั้งสี่ด้าน คือ ด้านทิศตะวันออกมีถนนเทศบาล 4 ติดกับกำแพงวัด ทิศใต้ติดถนนเทศบาล 3 และโรงเรียนคณะราษฎรบำรุง ด้านทิศตะวันตกติดถนนพิพิธภักดีซึ่งเป็นถนนเทศบาล ด้านทิศเหนือติดถนนเทศบาลชื่อถนนธนวิถี วัดพุทธภูมิตั้งอยู่หลังสถานีรถไฟจังหวัดยะลา ห่างจากตัวสถานีรถไฟยะลาประมาณ 700 เมตร ซึ่งถนนพิพิธภักดียาวไปทางด้านใต้มีระยะทางถึงสุดเขตแดนที่อำเภอเบตงประมาณ 140 กิโลเมตร

เมื่อเข้าเยี่ยมชมภายในบริเวณวัดก็จะพบเสนาสนะอาคารถาวรสำคัญ ๆ คือ พระอุโบสถ มีพระปรมาภิไธยย่อ

ก.ป.ร. โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ ทรงพระมหากรุณาธิคุณเสด็จมาทรงประกอบพิธียกช่อฟ้าพระอุโบสถ เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2522 (ธนาคารกรุงเทพ, 2525, 18) วัดนี้มีพระสุริยบุณีสรีระลา เป็นประติมากรรมที่สวยงาม อีกทั้งรูปหล่อหลวงพ่อบุญรอดประพูนรูปพ่าย ซึ่งเป็นที่นับถือศรัทธาของชาวยะลา และยังมีศาสนสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งก็คือศาลาการเปรียญ ได้แบบการก่อสร้างมาจากศาลาพิบูลย์ธรรม จังหวัดพิษณุโลก (ธนาคารกรุงเทพ, 2525, 20) ศาลาล้างดังกล่าวสร้างด้วยเสาคอนกรีต พื้นไม้ตะเคียนทอง หลังคามุงกระเบื้องสีอันสวยงาม กล่าวมาโดยสังเขปนี้คือปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุและถาวรวัตถุของวัดพุทธภูมิ ที่สำคัญที่สุดคือศาลาดังศพ ซึ่งติดกับศาลาการเปรียญ ศาลาที่ตั้งศพหลังดังกล่าวสร้างเสร็จสมบูรณ์เมื่อ พ.ศ.2513 เป็นลักษณะอาคารคอนกรีตหลังคามุงกระเบื้อง ประดับตกแต่งด้วยลวดลายประติมากรรม

ลักษณะไทยประเพณี ขนาดความกว้างของศาลาหลังนี้ประมาณ 13 เมตร ยาว 17 เมตร ภายในตัวอาคารมีภาพจิตรกรรมที่สำคัญเขียนอยู่บนบริเวณเหนือคอสองตัวอาคารขึ้นไป ความสูงชั้นสู่ภาพจิตรกรรมประมาณ 5-6 เมตร ภาพจิตรกรรมดังกล่าวมีขนาดที่ใกล้เคียงกัน เรียงรายไปโดยรอบทั้งสี่ด้านของตัวอาคาร ความกว้างของภาพในแต่ละช่องประมาณ 1 เมตร ยาว 1 เมตร เนื้อหาเป็นภาพฤๅษีตัดตนในท่าทางต่าง ๆ ซึ่งท่าฤๅษีตัดตนแต่ละท่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างการเคลื่อนไหวและการหายใจ การปฏิบัติช่วยให้เกิดสมาธิและช่วยให้มีความผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ มีสรรพคุณช่วยให้ร่างกายแข็งแรง แก้อโรค และมีอายุยืนยาว (กรมศิลปากร, สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ, 2542, 108)

ลักษณะของภาพฤๅษีตัดตนที่ปรากฏเป็นภาพการแสดงวิธีการนวดประคบ แสดงวิธีปฏิบัติต่อตนเองด้วยการจับกดเส้นด้วยมือหรืออวัยวะอื่น ๆ เช่น สอก เข่า สันเท้า วิธีนี้มีความจำเป็นต่อการรักษาโรคที่เกี่ยวกับเส้นเอ็น กระจายโรคลม โรคเหน็บชา รวมถึงโรคอื่น ๆ ที่ใช้การนวดเข้ามาประกอบในการรักษาร่วมกับยา อาทิเช่น โรคปวดศีรษะ ปวดท้อง ปวดเมื่อย เคล็ด ขัด ยอก เท้าแพลง ไหล่ดก ฯลฯ (กรมศิลปากร, สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ, 2542, 108)

ตารางแสดงภาพจิตรกรรมฤๅษีตัดตนตอนต่าง ๆ
รายรอบศาลาตั้งศพภายในวัดพุทธภูมิ

ภาพที่	สรรพคุณ
1	แก้ลมเสียดตัว
2	แก้ลมเจ็บศีรษะและตามัว
3	แก้ลมในกะโหลกและต้นขาทั้งสอง
4	แก้ลมเสียดทั้งตัว
5	แก้ลม เลือด
6	แก้ลมปลายเท้าได้น่อง
7	แก้ลมหัวไหล่และเท้าทั้งสอง
8	แก้ลมสันหลังและเข่า
9	แก้ลมในทรวงเกิดพยาธิ
10	แก้ลมต้นขาและสันนิบาตและตามัว
11	แก้ลมอันเนือยปลายเท้าและปลายมือ
12	แก้ลมในไส้และเท้า
13	แก้ลมในมือทั้งสอง
14	แก้ลมอันรัดทั้งตัว
15	แก้ลมต้นขาและสันนิบาตและตามัว
16	แก้ลมอันรัดทั้งตัว
17	แก้อันทะพฤติ
18	แก้องคชาติ
19	แก้ลมในคาง
20	แก้ลมเจ็บหลังเท้า
21	แก้ลมลงเท้า
22	แก้ลมต้นขาทั้งสอง
23	แก้ลมตัวขาในหลังเท้า
24	แก้ลมปลายเท้าปลายมือ
25	แก้ลมในพุงแก้ม
26	แก้ลมในทรวง
27	แก้ลิ้นไก่หุดคอแข็ง
28	แก้ลมเสมหะตก
29	แก้ลมสมาธิและศีรษะ
30	แก้ลมในเท้าและมือ
31	แก้ลมอันทะพฤติ
32	แก้ลมในสะโพก
33	แก้ลมในเข่า
34	แก้ลมในต้นขา
35	แก้ลมเจ็บไหล่
36	แก้ลมสันนิบาต เจ็บสันเท้าและข้อเท้า
37	แก้ลมในเข่า
38	แก้ลมในสันหลัง
39	แก้ลมเจ็บเข่าและต้นขา
40	ให้เดินจงกรม
41	แก้ลมเข่าและมือ
42	แก้ลมในลิ้น
43	แก้ลมในสันเท้า
44	แก้ลมต้นแขน
45	แก้ลมแก้ม
46	แก้ลมในท้อง
47	แก้ลมในแก้ม
48	แก้เสมหะ

ศาลาตั้งศพภายในวัดพนาณูมิ ภายในอาคารพิพิธภัณฑ์ชาติตตน

ฉัตรกรรมภูษิตตตนไดอนไดางๆ ภายในอาคารศาลาตั้งศพ

พระพุทธรูปปางลีลาขนาดใหญ่ภายในวัดพุทธภูมิ

พระอุโบสถ (ด้านหลัง)

ซุ้มประตูและมณฑปด้านหน้าและหลังเป็นเจดีย์ประดิษฐานของพระพุทธรูปพระสุริยะ มณีไควรียะ อาและ รูปหล่อหลวงพ่อบุระปราชญ์ประทุมพ่าย

พระพุทธรูปพระสุริยะ มณีไควรียะ อาและ ด้านหลังเป็นเจดีย์ประดิษฐานของพระพุทธรูปพระสุริยะ มณีไควรียะ อาและ ด้านหลังเป็นเจดีย์ประดิษฐานของพระพุทธรูปพระสุริยะ มณีไควรียะ อาและ

ภาพจิตรกรรมฤๅษีตัดตนในท่าทางต่าง ๆ ที่ปรากฏ มีด้วยกันทั้งสิ้นจำนวน 48 ภาพ เรียงรายตามลำดับภายในศาลา ตั้งศพ พบว่าบางภาพมีสรรพคุณที่เหมือนกันแต่แตกต่างกัน ตรงลักษณะของท่าทางในการบำบัด ภาพจิตรกรรมได้ถ่ายทอด วิธีปฏิบัติกับร่างกายโดยตรง เป็นภูมิปัญญาซึ่งอาจกล่าว ได้ว่าเป็นวิถีแห่งธรรมชาติบำบัด ซึ่งถือเป็นองค์ความรู้ อย่างหนึ่ง ที่อิงกับหลักธรรมชาติของกายวิภาคของมนุษย์ ประชาชน โดยทั่วไปสามารถเรียนรู้ สังสมความรู้และสืบทอดความรู้เพื่อ การจัดการแก้ไขปัญหาสุขภาพของตนเองและชุมชนจากภาพ จิตรกรรมดังกล่าวอันเป็นหนทางไปสู่การพึ่งตนเองได้อย่าง แท้จริง

อย่างไรก็ตามแม้การดำเนินชีวิตของผู้ใช้ถนนที่อยู่ ล้อมรอบวัดสายต่าง ๆ สัจจรไปมาด้วยความรีบเร่ง วุ่นวาย หรือร้อนรุ่มเพียงใด จะหยุดพักเข้าไปศึกษาหาความรู้ หรือแม้ เพียงแต่หันมองเข้าไปยังภายในบริเวณวัดพุทธภูมิแห่งนี้จะรู้สึก และสัมผัสถึงบรรยากาศของความสงบร่มเย็นภายในวัดที่ราย ล้อมไปด้วยต้นไม้ใหญ่อันเขียวครึ้มเย็นตา ตลอดจนศาสน สถานและสิ่งก่อสร้างสำคัญ เป็นเอกลักษณ์ของชาติและเด่น ชัดในความเป็นเอกลักษณ์ไทย ซึ่งอาจโน้มนำจิตใจให้เกิด ความสุขสงบได้ในชั่วขณะ

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร, สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. (2542). ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. (2541). ประวัติศาสตร์การแพทย์แผนไทย: การศึกษาจากเอกสารตำรายา. กรุงเทพฯ: อากีไทพ์. วิชาการกรุงเทพ จำกัด. (2525). พระภิกษุพระราชนานทอด ณ วัดพุทธภูมิ พระอารามหลวง จังหวัดยะลา. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

